

Szabálytalanul nyilatkoztak a NAV a vagyonosodási vizsgálatoknál. (2013.06.20)

A NAV az Art. 118.§-ban részletezett „Az egyes adókötelezettségek ellenőrzése” eljárást úgy tekinti, hogy ennek keretében neki mindent szabad. A NAV téved. Ez az ellenőrzési típus elsősorban egy formai ellenőrzés. Nem helyettesítheti a nyilatkozat tételt. Újabban a NAV ezzel az eljárási formával kezdi a vagyonosodási vizsgálatokat, illetve ezt használja más adózóra történő nyilatkozattételre. Arany szabály: senki ne nyilatkozzon ezen eljárás keretében!

Korábban a vagyonosodási vizsgálatról úgy szereztek tudomást a magánszemélyek, hogy a személyi jövedelemadó bevallás utólagos vizsgálata ellenőrzésről szóló értesítés mellé megkapták a vagyonosodási kérdőívet is. Ezzel később szakított a NAV és előzetesen nem küldte ki a kérdőívet. A „kiválasztottak” gyanútlanul elmentek ezekre az ellenőrzésekre. A revizorok ekkor rohanták le 20-30 kérdéssel őket, mely során 3-5 évre visszamenőleg kellett volna emlékezniük bevételeikre. De ha emlékeztek, akkor sem jártak jól. Szóban elmondták, honnan volt forrásuk ingatlan vásárlásra, autóvásárlásra, tagi hitelnyújtásra. Megnyugodva tértek haza, de később a jegyzőkönyvben azzal szembesültek, hogy a revizorok nem fogadták el a szóbeli nyilatkozatot azzal az indoklással, hogy „adózó nem bizonyította hitelt érdemlően hogy...”. Az adóellenőrzések során ugyanis az okirati bizonyításnak van elsődleges szerepe. Semmilyen szóbeli nyilatkozat nem pótol releváns okirati bizonyítékokat. A legújabb divat még rémisztőbb: egyes adókötelezettségek ellenőrzése eljárásan belül nyomják a magánszemélyek orra alá a vagyonosodási kérdőívet. Akkor járunk el helyesen, ha mindenféle nyilatkozattételt megtagadunk. Az „*egyes adókötelezettségek ellenőrzése*” eljárás keretében adóhiányt (forráshiányt) nem állapíthat meg az adóhatóság, becslést sem alkalmazhat. Legfeljebb mulasztást, hiányosságot tárhat fel. Pl. iratmegőrzés elmulasztása. Ezen eljárás nem teremt ellenőrzéssel lezárt időszakot, legfeljebb átalakulhat bevallás utólagos vizsgálata eljárásba.

Ugyanezt az ellenőrzési típust alkalmazza az adóhatóság, akkor is, ha valaki kölcsönszerződést mutat be a revíziónak bevétele alátámasztására. Ilyen esetekben is „*egyes adókötelezettségek ellenőrzése*” eljárást kezdeményez az adóhatóság a kölcsönnyújtó személynél. A helyes eljárási forma az Art 48.§ (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételre felhívás lenne. Más adózó ügyében a nyilatkozattétel nem tagadható meg. Ezért, ha az adóhatóság egyes adókötelezettségek ellenőrzési eljárásban „ügyfélként” nyilatkozattételre hívja fel a magánszemélyt, akkor ő csak a saját ügyében nyilatkozik, de ezt a Ket. 51.§ (1) bekezdése alapján megtagadhatja. Ha a kölcsönnyújtó a kölcsönt kapóval egybehangzóan nyilatkozatában elismeri a kölcsönnyújtás tényét, akkor az Art. 108.§ (9) bekezdése alapján bevallás utólagos

vizsgálatát kell kezdeményeznie a kölcsönt nyújtónál. (Lásd: www.angyalado.hu „Kúria-döntés vagyonosodási vizsgálatra: tényleg nem változott semmi?” írásom). Kúria elvi állásfoglalás alapján ugyanis, ha a kölcsönnyújtó elismeri a kölcsönnyújtás tényét, akkor azt bevételként el kell fogadni. A jogkövetkezményt a kölcsönnyújtónak kell viselnie, amennyiben „nem lehetett elég adózott jövedelme a kölcsön nyújtásához”.

A leírtakból is egyértelmű, hogy nem egyszerű eligazodni az adózás eljárási kérdéseiben. Mikor kell megtagadni a nyilatkozattételt és mikor kell nyilatkozni? Mikor áll érdekünkben a nyilatkozattétel és mikor nem? Mindenesetre, ha lehet, kerüljük a szóbeli nyilatkozattételt. Ragaszkodjunk az írásos nyilatkozattételhez.

Összefoglalva: ha értesítést kapunk ellenőrzési eljárásról az adóhatóságtól, akkor először nézzük meg, hogy milyen ellenőrzési típust jelölt meg az értesítés illetve a megbízólevél. Ha egyes adókötelezettségek ellenőrzését, akkor a kötelezően megőrzendő iratokat be kell mutatnunk az adóhatóságnak, például M30-as kifizetői igazolások, de ne nyilatkozzunk. Ne dőlünk be a fenyegetésnek: a nyilatkozattétel megtagadásával megsérti az adózó az együttműködési kötelezettségét. Az együttműködési kötelezettségének azzal tesz eleget az adózó, hogy a megjelölt időpontban megjelenik az adóhatóság hivatali helyiségében. Nem minősül az együttműködési kötelezettség megsértésének, ha valaki a Ket. 51.§ (1) bekezdésben biztosított nyilatkozattétel megtagadási jogával él.

A vagyonosodási vizsgálatba átforduló Szja **bevallás utólagos ellenőrzése** négy jól elkülöníthető eljárási szakaszra bontható:

- I. Tényállástisztázás, nyilatkozattétel okirati alátámasztással (Art. 97.§)
- II. Becslés feltételeinek vizsgálata (Art. 109.§ (1) bekezdés)
- III. Becslési módszer kidolgozása, becslés. (Art. 108.§ (1) – (2) bekezdés)
- IV. Becsült adóalaptól való eltérés bizonyítása (Art. 109.§ (3) bekezdés)

Ez a négy eljárási szakasz időben követi egymást, egymástól jól elkülönülnek, össze nem moshatóak. Az I. szakaszban már nem szabad megtagadni a nyilatkozattételt, de csak írásban tegyünk nyilatkozatot. Az első háromban a bizonyítási teher az adóhatóságon van. Csak a negyedik szakaszban fordul meg a bizonyítási teher. A következő írásomban az egyes eljárási szakaszokat bontom ki. A mostani írásom fő tanulsága: csak írásban nyilatkozzunk és csak bevallás utólagos ellenőrzése eljárásban illetve az Art 48. (1) bekezdése szerint más adózó ügyében.

Angyal József okleveles adószakértő , www.angyalado.hu , +36/209-429-386